

Memòria d'activitats 2015

Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona

L'Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona (en endavant, IDP) reuneix a professors universitaris de Dret Constitucional, Administratiu, Internacional i altres especialitats jurídiques o socials connexes, per a desenvolupar estudis i realitzar informes que facilitin la resolució dels problemes existents i en general afavoreixin la millora de la legislació vigent, des dels criteris de l'Estat democràtic i social.

Línies d'investigació i activitats

L'activitat de recerca i transferència desenvolupada per l'Observatori al llarg de l'any 2015, es pot agrupar en les següents àrees temàtiques:

- A) Comunitats Autònomes
- B) Federalisme
- C) Govern i Administració Local
- D) Drets dels immigrants
- E) Dret de la Unió Europea
- F) Ciència i Universitat
- G) Altres projectes específics i activitats.

A) Comunitats Autònomes

En aquest àmbit s'analitza l'activitat normativa i institucional que es desenvolupa en el marc de l'Estat Autonòmic. L'objecte d'estudi, per tant, són les pròpies Comunitats Autònomes, així com la resta d'institucions públiques que formen part de l'entramat autonòmic.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats que s'han portat a terme al llarg de l'any 2015 són les següents:

- Celebració del *Foro de las Autonomías 2015*. El *Foro*, organitzat conjuntament amb la Fundació Manuel Giménez Abad i el Instituto de Derecho Parlamentario, i amb la col·laboració del Senat, constitueix un espai de trobada entre el món polític i acadèmic per debatre els principals aspectes que afecten l'Estat autonòmic i l'evolució de les institucions d'auto-govern autonòmiques.

En aquest sentit, la celebració de la IV edició del *Foro de las Autonomías* va tenir lloc el passat 18 de febrer de 2015 a la seu del Senat (Madrid). La jornada s'inicià amb la valoració inicial de l'Estat autonòmic (a càrrec del Prof. Javier García Roca) i, posteriorment, la jornada es va estructurar al voltant de dues sessions que tenien per objecte, en primer lloc, el debat i la reflexió sobre les conseqüències de l'incompliment del Dret comunitari per l'Estat i les Comunitats Autònomes i,

seguidament, sobre la unitat de mercat. La IV edició del *Foro* va ser inaugurada pel President del Senat Excm. Sr. Pío García-Escudero.

- En el marc de la preparació del *Foro de las Autonomías 2015*, durant el darrer trimestre del 2014 (9 de desembre de 2014) es va celebrar a la Universitat Complutense de Madrid una jornada de debat i reflexió, coordinada conjuntament amb la Fundació Manuel Giménez Abad, sobre el tema de la Unitat de Mercat que, posteriorment, seria objecte de debat al *Foro*.
- Publicació del “*Informe Comunidades Autónomas 2014*”. El *Informe*, que s’ha publicat ininterrompudament des de l’any 1989, constitueix un complet i rigorós anàlisi anual de tota la activitat institucional que afecta a les Comunitats Autònomes, amb la finalitat d’articular un debat plural sobre el devenir del nostre model d’organització territorial.

Actualment, *l’Informe Comunidades Autónomas* consta de una valoració inicial sobre l’evolució de l’Estat de les Autonomies, diferents estudis monogràfics, de caràcter sectorial sobre temes d’interès referents al sistema autonòmic i, finalment, una part de caràcter més informatiu dirigida a donar difusió, entre d’altres, de l’activitat normativa de l’Estat amb incidència autonòmica, la jurisprudència del Tribunal Constitucional en matèria autonòmica, l’activitat de la Unió Europea, el Senat o els òrgans mixtes de col·laboració, així com els convenis de col·laboració entre l’Estat i les Comunitats Autònomes o les principals novetats en matèria de règim i organització local.

- Publicació del llibre *Pautas para una reforma constitucional*, Ed. Thomson Reuters – Aranzadi. Coordinat pel Prof. Javier García Roca, compta amb la participació del Dr. Eliseo Aja. El llibre fou objecte de presentació pública el dia 29 de gener de 2015 al col·legi de Periodistes de Barcelona i, a més del coordinador de la publicació i el Dr. Aja, comptà amb la presència del Sr. J.A. Duran i Lleida (Presidente del Comité de Gobierno de Unión Democrática de Cataluña) i del Sr. Miquel Iceta (Primer Secretario del Partido Socialista de Cataluña).
- Publicació del llibre *La financiación autonómica. Claves para comprender un (interminable) debate*. El llibre coordinat per Sandra León y publicat per l’Editorial Alianza (Madrid 2015), compta, entre d’altres, amb la participació del Dr. Eliseo Aja.
- Al mes d’octubre de 2015 va sortir publicat el llibre del Dr. Joaquim Tornos amb el títol *De Escocia a Cataluña. Referéndum y reforma constitucional*, Ed Iustel. Es tracta d’un assaig en el què s’esposen els dos conflictes i es proposen una sèrie de reflexions derivades de la comparació entra la situació política actual d’Escòcia i Catalunya.

B) Federalisme

Aquesta línia d'investigació pretén examinar, des d'un punt de vista teòric i pràctic, les diferents dimensions del federalisme i la seva possible aplicació al nostre ordenament jurídic, així com les perspectives de futur.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats s'han portat a terme al llarg de l'any 2015 són les següents:

- Finalització del projecte d'investigació "*La reforma constitucional del Estado autonómico en las perspectiva del federalismo del siglo XXI*" (DER2011-28600), finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Joan Vintró. Gràcies a la pròrroga concedida pel Ministeri, el Projecte va finalitzar al passat 30 de juny de 2015.

En el marc d'aquest projecte d'investigació, els passats dies 21 i 22 de maig de 2015, va tenir lloc a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, les jornades "La reforma constitucional del Estado autonómico en la perspectiva del federalismo del Siglo XXI". Aquest acte va comptar amb la participació de nombrosos professors, tant nacionals com estrangers, entre els que trobem alguns dels membres del IDP (per exemple, el Dr. Joan Vintró, el Dr. Eduard Roig, la Dra. Natalia Caicedo o el Dr. David Moya).

- El passat 2 de desembre de 2015 va tenir lloc la sisena edició del *Observatorio sobre novedades del federalismo en Europa*. El *Observatorio* és un espai de col·laboració i debat dirigit a especialistes estrangers i espanyols en l'àmbit del Federalisme a nivell europeu promogut per la Fundació Manuel Giménez Abad, l'Observatori de Dret Públic de la Universitat de Barcelona i la Fundació Friederich Ebart, en aquesta ocasió portava per títol "¿El Bundesrat alemán como ejemplo para España?".

El *Observatorio* pretén aplegar els acadèmics i els experts de l'administració per tal d'analitzar i estudiar les reformes i tendències als diferents països federals d'Europa, amb l'objectiu de difondre bones pràctiques i promoure activitats de recerca científica en el camp dels estudis relatius al federalisme i la realitat dels estats federals i descentralitzats.

C) Govern i Administració Local

Aquesta línia d'investigació té com a objectiu desenvolupar instruments d'anàlisi i valoració del grau de consolidació de l'autonomia local. En aquest sentit, com veurem tot seguit, d'entre les diferents activitats previstes destaca la publicació del *Anuario del Gobierno Local*, així com la realització d'estudis periòdics sobre l'Administració Local, l'organització territorial o la gestió dels serveis públics.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l'any 2015 han estat les següents:

- Publicació, durant el mes de desembre de 2015, del *Anuario Gobierno Local 2014*. L'IDP porta a terme, des de 1995, l'elaboració del *Anuario*, sota la direcció del Dr. Tomàs Font i del Dr. Alfredo Galán, i amb la col·laboració de la Fundació Democràcia y Gobierno Local.

L'*Anuario* conté una valoració general de l'evolució del sistema d'autonomies locals, estudis monogràfics, anàlisis de la jurisprudència, seguiment de les reformes legislatives als països més propers, documentació i bibliografia. En el seu conjunt, constitueix un instrument d'anàlisis i valoració de cara la consolidació i desenvolupament de l'autonomia local.

- El dia 28 de febrer de 2015, alguns membres del IDP varen participar, com a ponents, en la Jornada sobre la nova Llei catalana 19/2014, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, organitzada per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

En particular, cal destacar la intervenció del Dr. Tomàs Font, amb la ponència sobre el impacte de la Llei de transparència en els governs locals de Catalunya i la intervenció del Dr. Marc Vilalta amb el títol "El sistema de garanties de la Transparència". Aquestes dues ponències, així com la de la resta d'intervinents, han estat recollides en Agustí Cerrillo i Juli Ponce: *Transparència, accés a la informació pública i bon govern a Catalunya*, EAPC – UOC, Barcelona, 2015.

- Continuació del projecte d'investigació "Públic i privat en la reordenació de les competències locals (DER2012-39216-CO2-01), finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Alfredo Galán Galán.
- Finalització del projecte "La gestió mancomunada dels serveis públic en l'àmbit supramunicipal a Catalunya", coordinat pel Dr. Marc Vilalta Reixach, i fruit de la concessió d'una de les subvencions per a la realització de treballs de recerca de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. Està previst que, durant el primer semestre de 2016, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya publiqui els resultats d'aquest projecte.
- Al mes de maig de 2015 el Dr. Marc Vilalta va participar en la sessió extraordinària del Seminari de Dret Local (sobre la formació dels nous ajuntaments), organitzat per la Diputació de Barcelona, Federació de Municipis de Catalunya, Col·legi de Secretaris i Interventors i Escola d'Administració Pública de Catalunya amb la ponència "Drets i obligacions dels càrrecs electes".

D) Drets dels immigrants

Una altra de les línies d'investigació del Observatori de Dret Públic és la relativa al fenomen migratori, creant un grup de treball interdisciplinari de professors universitaris i professionals que investiguen conjuntament l'estatut jurídic de l'immigrant. Fruit d'aquest treball s'han desenvolupat diversos projectes d'investigació, conferències, seminaris i estudis sobre els principals problemes jurídics que el fenomen migratori està plantejant. Entre les sub-línies de treball es troben l'estudi del dret comparat, el règim de drets i llibertats dels immigrants, la incidència de la immigració en l'Estat de les autonomies i la integració.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats desenvolupades al llarg de l'any 2015 són les següents:

- Impartició del *Màster interuniversitari en Migracions contemporànies*, coordinat conjuntament amb la Universitat Autònoma de Barcelona i co-dirigit pel Dr. David Moya i pel Dr. Jordi Pàmies .

L'objectiu del Màster és el de brindar una sòlida formació teòrica i aplicada als professionals de la gestió de les migracions i la diversitat, així com als investigadors interessats en aquest àmbit des de la perspectiva de les ciències socials i jurídiques, amb un enfocament interdisciplinari.

En el marc del Màster s'han desenvolupat altres activitats formatives addicionals, per exemple:

- Al mes de juny i juliol del 2015 va tenir lloc una nova edició de la *Migration Summer School*, amb el títol “International Migration Management: from theory to practice”. El curs, organitzat a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, va comptar amb la col·laboració del IDP i amb la participació de varis dels seus membres (com, per exemple, el Dr. Andreu Olesti o el Dr. David Moya).
- Al mes de setembre de 2015 va tenir lloc a la Facutat de Dret de la Universitat de Barcelona, el Seminari *Protection of forced migrants under the European Convention of Human Rights*, amb la participació com a docent del Dr. David Moya.
- Participació d'alguns dels membres del IDP (en concret, la Dra. Natalia Caicedo, Dr. Eduard Roig i Dr. David Moya) com a ponents en el seminari interdisciplinari de recerca titulat “Noves aproximacions a l'estudi de la Mediterrània. 20 anys de canvis, una regió diferent”, que va tenir lloc els dies 26 i 27 de gener de 2015, a la seu del Institut d'Estudis Catalans, organitzat per l'Institut Europeu de la Mediterrània.

- Publicació del llibre *Diversidad cultural y interpretación de los derecho. Estudio de casos*, editat pel Centro de Estudios Políticos y Constitucionales i coordinat pel Dr. David Moya i per la Dra. Natalia Caicedo. El llibre intenta aportar noves vies de reflexió sobre el rol que la diversitat ha de jugar en l'àmbit jurídic, tant internacional com espanyol. En aquesta publicació trobem aportacions de diferents membres del IDP (com els propis coordinadors o la Dra. Celia Díaz).
- Al mes novembre de 2015 es va produir la presentació pública del *Anuario de la Inmigración en España*, editat pel CIDOB i dirigit per Joaquín Arango, David Moya Malapeira, Josep Oliver Alonso y Elena Sánchez-Montijano. L'*Anuario* compta amb la col·laboració de diferents membres del IDP: Dr. David Moya (que el co-dirigeix), Dra. Silvia Morgades i Dra. Mª Asunción Asín.
- Pel que es refereix a publicacions, l'activitat d'aquesta línia d'investigació s'ha plasmat en un alt nombre d'articles publicats en revistes especialitzades. Per exemple, podem citar:
  - Caicedo, N.: "Cruzando las fronteras: selección de la inmigración y sus implicaciones desde la perspectiva de género", en La Barbera MC y Cruells M., (coord.) *Igualdad de Género y no discriminación de género en España: evolución, problemas, perspectivas*. Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2015.
  - Díaz, C. "Lucha contra la inmigración irregular" en *Técnicas y ámbitos de coordinación en el espacio de libertad, seguridad y justicia*, Ed. Marcial Pons, 2015.
  - Díaz, C. "Título XXIV. Delitos contra la comunidad internacional" en *Comentarios al Código Penal. Reforma LO 1/2015 y 2/2015*, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2015.
  - Milios, G.: 'Family Reunification for Third-Country Nationals: Minimum Age for Spouses, Integration Measures and the Application of the Individual Assessment' *European Journal of Migration and Law* [17 EJML (2015) p. 127-146].
- Igualment, en el marc d'aquesta línia de recerca s'han portat a terme un conjunt molt ampli de jornades, seminaris o workshops. Podem destacar, per exemple, els següents:
  - Caicedo, Natàlia: Coordinació del Seminari d'Anàlisi Feminista del Dret, Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.
  - Moya David i Caicedo, Natalia (Coords.) "La interpretació dels drets i llibertats a societats culturalment diverses", 27 de setembre de 2015, Universitat de Barcelona.

- Moya, David: Coordinador del Panel “Challenges of the immigration policy in latinamerican States: integration, inclusion and reforms (I y II)”. *Latin American Studies Association, Congress 2015*, Puerto Rico May 27 – 30, 2015. Ponències
- Moya, David i Caicedo, Natalia (Coords.): “Xarxa Llatinoamericana de Dret d’Immigració”, dedicada a l’estudi de la immigració la componen una desena de països de llatioamèrica i el Carib que elaboren un informe anual sobre la evolució de la normativa d’immigració als respectius països així com sobre les iniciatives normatives transversals en aquesta matèria. La xarxa es va iniciar al 2014 i en l’actualitat prepara la seva web i el primer informe, previstos pel 2016, a partir de la recerca presentada al LASA Congress 2015.
- Díaz, Cèlia: Coordinació del “Curso de Delincuencia Urbana”, Universitat de Barcelona i Guardia Urbana de Barcelona (novembre-desembre 2015).

E) Dret de la Unió Europea

Una altra línia d’investigació que s’ha consolidat en els últims anys és l’estudi del procés d’integració europeu, que ha suposat una transformació profunda dels ordenaments jurídics interns dels estats membres.

Dintre d’aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l’any 2015 són les següents:

- Continuació del projecte d’investigació “*El ejercicio de las competencias comunitarias entre la Unión Europea y sus Estados miembros: técnicas jurídicas de coordinación*”, finançat pel Ministeri d’Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Andreu Olesti.
- Publicació de la monografia “*Técnicas y ámbitos de coordinación en el Espacio de Libertad, Seguridad y Justicia*”, coordinat pel Dr. Francisco Javier Donaire i pel Dr. Andreu Olesti i editat per Marcial Pons. En el llibre participen, a més del Dr. Olesti, altres membres del IDP, com la Dra. Celia Díaz Morgado, la Dra. Sílvia Morgades Gil, la Dra. Sònia García Vázquez o el Dr. David Vallespín Pérez.

F) Ciència i Universitat

Des de fa poc temps existeix una nova línia d’investigació sobre Ciència i Universitat – dirigit per la Dra. Laura Diez Bueso – ja que l’actual situació del sistema científic i universitari a Espanya, tant a nivell estatal com autonòmic, requereix una reflexió a curt, mitjà i llarg termini per aconseguir que el nostre país avanci en els rànquings europeus. Els èxits recents, així l’aprovació el 2011 de la nova Llei de la ciència, fan imprescindible aquesta reflexió científica que fins ara s’ha dut a terme de forma poc sistemàtica i sectorial.

Es tracta, per tant, del moment oportú per dur a terme aquesta anàlisi en el nostre país, sense perdre de vista el que succeeix en el dret comparat.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l'any 2015 són les següents:

- Finalització del projecte “Reptes i solucions de la planificació i la gestió del sistema de recerca i d'innovació català”, dirigit per la Dra. Laura Díez Bueso, i fruit de la concessió d'una de les subvencions per a la realització de treballs de recerca de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

Els resultats d'aquest projecte de recerca foren publicats per l'EAPC: Díez Bueso, Laura (Dir.): *Reptes de la gestió i la planificació del sistema català de recerca i innovació: una visió europea*, EAPC, Barcelona 2015. Aquest treball fou objecte de presentació pública el dia 13 de desembre de 2015, en una jornada celebrada a l'EAPC.

- Concessió del Projecte d'investigació “El sistema espanyol de centres públics de investigació: mapping i prioritats”, finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat per al període 2015-2017, i que compta amb la Dra. Laura Díez com a investigadora principal.

G) Altres projectes específics i activitats.

Al marge de les línies d'investigació anteriors – que centren la major part de l'activitat acadèmica del Observatori de Dret Públic – l'Observatori desenvolupa també altres activitats de recerca, ja sigui per iniciativa pròpia o a proposta de diferents administracions públiques. Dintre d'aquest últim grup d'activitats ens interessa destacar, particularment, dos aspectes concrets:

- Blog de l'Observatori de Dret Públic. En els darrers anys la pàgina web de l'IDP s'ha consolidat com un important mitjà per donar a conèixer els resultats més destacats dels nostres estudis, bé com una ordenació de les diferents publicacions de l'Observatori, bé com documents sistemàtics que s'ofereixen per a la consulta pública.

Per altra banda, des de 2010 es va crear el Blog de l'IDP, actualment coordinat pel Prof. Xavier Padrós, per tal de donar una major difusió dels treballs i opinions dels membres del Observatori. A partir de mitjans de 2015 s'ha fet una aposta pel Blog en la que es vol prestar una especial atenció a les qüestions vinculades a l'organització territorial dels Estats compostos i, en particular, a la transformació de l'Estat espanyol des de l'aprovació de la Constitució de 1978 i els principals problemes i reptes que planteja en l'actualitat.

D'entre els treballs publicats recentment al Blog podem citar, entre molts altres, les contribucions del Prof. Jordi Conde sobre el desbloqueig de la situació política actual, del Prof. Francesc Pallarès sobre els resultats de les eleccions generals del mes de desembre de 2015, del Prof. José Antonio Montilla sobre la Sentència del Tribunal Constitucional sobre la Resolució 1/XI del Parlament de Catalunya, de la Prof. María del Mar Pérez Velasco sobre la transferència internacional de dades o del Prof. García Roca sobre la situació de Catalunya i l'execució de les sentències del Tribunal Constitucional.